

katero smo baš mi v »Narodu« tako energično terjali, da smo jo izpresirali — vsi razen R., ki se ni dal pregovoriti in razen S. in bed. . . Zagorca. 19 podpisov je, adresa je dobra, poštena. . . . Torej ne narodna stvar, nego osobnosti.

Jaz bom to grajal. Če ne, se »Narod« nemogočega stori, če svoje principe zataji. Programa brez obzirnosti pa jaz ne pustim, rajši vse pustim. — In zdaj je še P. K. frvaltungsrat tak. Moje stanje je težavno. Glejte, da kmalu pridete.

Zadnje 4 dni nisem imel niti toliko časa, da bi se preselil po dnevi. Tako nocoj še stanovanja nemam

Z Bogom!

Jurčič.«

Moja prijateljica.

Spisala Márica.

Odložila sem solnčnik, snela klobuk in rokavice ter prav leno séla k svoji pisalni mizi, da bi se odpočila. Vedno mi je bilo ugodno v tej prijazni in hladni sobici; tem ugodneje danes, ko sem vroča in trudna dospela v njó.

Ker so bile véternice zaprte in so raz okna visela gosta zagrinjala, nisem mogla takoj razločiti rečij. Ko so se mi oči nekoliko udale mraku, ugledam na mizi pred seboj listič. Skočim k oknu, odmaknem zagrinjala in berem. Bilo je le nekoliko v naglici pisanih stavkov gospé Barlétove, jedine in prave prijateljice moje, kateri sem bila udana z dušo in telesom.

Píše mi, da se preseli za nekaj tednov s svojci v Trst in me prosi, naj ji najdem primerne stanovanja, zunaj pač, a blizu mesta.

Nisem dolgo razmišljala, ko sem nehoté glasno rekla: »Ko bi le tam moglo biti! Oh, Ana, potem bi še jedenkrat preživeli minule srečne dni v ónem prijaznem kraju.«

Takoj istega dné sem odpisala prijateljici, svoji naj bode brez skrbi, ker storim zánjo vse, kar je le v moji móči.

Druzega jutra solnce še ni bilo visoko, ko sem roditeljem rekla »Na svidenje!«, hitela v novem veselji na plan ter prestopila pot, kjer sem se nadejala, da dobim, s čimer ustrezem najbolj Barlétovi.

Ob véliki, široki in lepi cesti, ki pelje iz Trsta proti severu stoji na levi stráni mala in preprosta, a lepa in vabeča hišica. Zidana je samó v jedno nadstropje, vender se razlikuje od drugih kmetskih hiš in ni ti težko ugeniti, da je to gosposki dom. Vabéča je po svoji léži takó, da, ko se šetajo tujci ali Tržačani tam mimo, ne morejo si kàj, da ne bi rekli: »Kakó je tu lepó in kakó čaroben razgled!«

Hiša ima okna na tri strani, le severu nasproti je dal gospodar sezidati močán zid, dobro vedoč, kakó tu po zimi brije burja.

Prednji del hiše je obrnen proti jugu na divno Jadransko morje, pred hišo pa je vrt za cvetlice in zelenjád. Kraj vrta je spletena ograja, po kateri se vije zeleni bršljan.

Najlepši razgled se ti odpre, stopivšemu kraj te ograje.

Globoko pod teboj teče železna cesta proti severu, še globoče ob morji pa vozna v Barkovlje, raz katere čuješ vedno drobne zvončke upehanih tramvajevih kónj, ki tekajo semtertja vozéči okoličane v bližnje mesto, a meščane venkaj na dobro vino in v sveži vzduh.

Pod cesto pa že šumí morje in peni svoje valove ob bregu ter poigrava z zlatimi solnčnimi žarki. Blizu in daleč plava neštevilno čolničev, v katerih sedé brdki, od solnca zarjaveli pomorščaki. Tam na obzorji vidiš parobrod, ki je ravno ostavil tržaško lóko in srečuje ga drugi, ki hití proti nji; za njima pa v sinji daljavi se strinjata modrozelená voda in jasno nebó.

Na desni stráni hiše se razprostira dober kos obdelanega polja in dalje naprej prijazen gozdič; na to posestvo sem se torej namenila ónega jutra.

Na pragu mi pride naproti Marijana, zvesta in stara dekla, z veselím pozdravom; obrisala si je roko v predpasnik ter mi segla v desnico veselo namežikajoč.

Za njo prihití gospodinja, stara gospodičina, ki je nosila na obrazu še sledove nekdanje lepote. Svetle sive oči so zadovoljno gledale v svet in mala usta so se raztegnila na smeh, ko me je ugledala. Peljala me je v hišo, kjer sem ji naznanila namen svojega pohoda, končno prijazno jo pogladila po lici in rekla: »Tetka, skrbite, da bode že drug teden pripravljeno v prvem nadstropji!«

Bili smo vsi njeni znanci vajeni, nazivati jo le »tetko«.

Morala sem ji obljubiti, da jo bodem čéšče obiskavala, saj sem vedela, da lahko izpolnim obljubo! Prosila me je še, naj ves dan ostanem pri nji, in ubogala sem.

Zopet stojim tu pri ograji, zopet zrem proti divnemu Miramaru, zopet dolí na čisto, lepo, mirno morje in v duhu mi stojiš že ti na stráni, ljuba dušica; opozarjaš me na to in óno in veselje me prešine pri tvojem prijetnem smehu.

Pred šestimi leti se je naselila v tej hiši družina, broječa s staro hišino vred štiri osebe.

Gospodar Valentin Solnce, profesor v pokoji, imel je jedva šestinštirideset let, toda človek bi ga sodil visoko nad petdeset. Velik in slok, z brado na pol že belo in sivolas je posedal ves dan v naslanjači, in kvečjemu časih prekoračil vrt. Radi bolezní svoje moral je poučevanje popustiti. Zdravniki so mu svetovali na jug v milejši zrak in zato se je s svojci nastanil v tej hišici.

Gospá Solnčeva je imela okoli štiridesetih let, pridna gospodinja, skrbna mati, ljubezniva in potrpežljiva soproga.

In ona? Kaj naj rečem o nji, o svoji Ani? Ni bila nikak ideal lepote, ki bi na prvi mah očarala; šele po daljšem občevanju ti je morala ugajati ta čista in nepopačena, blaga in vesela deklica. Nje temnorjave oči so izražale, kar je čutila, potrjevale, kar je govorila, sploh so imele v sebi vedno nekaj izražujočega.

Sanjava pa je bila, zidala si zlate gradove v oblake in videla vse lepó in vse dobro. Imela je globokočuteče srcé in trdno voljo, pri vsem tem je bila otroško-nedolžna in vesela.

Vzgojena je bila v národnem duhu, po skrbi rodoljubnega očeta, kar je med našim ženstvom — tudi izjema.

Dovršila je bila učiteljsko preskušnjo, uprav, ko so njeni roditelji mislili na preselitev v Trst. Zaradi očetove bolezní je ostala pri svojcih in videla se je njena skrbna roka povsod.

Lepega jutra koncem poletja vstali sva na vse zgodaj in šli s košárico po smokev in češpelj. Ko nabereva, ideva dalje v gozdíč in sedši jameva jesti slastno sadje.

Zdajci slišiva glasen strel z mórja, za katerim se je takoj oglasil ravno takšen z grada tržaškega, in takó je odmevalo več strelóv drug za drugim.

Bližala se je Trstu velika angleška ladja in stréli so izražali vzajemni pozdrav. Ko sva vstali in zrlí, kje bi bilo káj ugledati, zaslišiva mater, ki je na ves glas klicala svojo Ano. Ta steče proti hiši, jaz pa poberem nabrano ovočje in stopam počasi za njó. Ko se približam, čujem vesele vzklike in smeh. Ugenila sem, prišel je Vinko, njen zaročenec.

Blagovoli oprostiti mi, bralec dragi, ako dosedaj še nisem omenila, da je bila Ana zaročena; oprosti, da ti nisem do sedaj predstavila možá, ki ima del glavne vloge v tej povesti!

Omeniti nisem hotela, dokler ni bilo sile, ónega, ki je provzročil Ani moji toliko gorjá in meni pustil toliko neljubih spominov.

Kmalu potem, ko se je Solnčeva družina preselila semkaj, spoznala sta se Vinko in Ana. Po navadnih potih, opisanih in opevanih tolikokrat, odkrila sta drug drugemu svojo ljubezen. Ana ga je ljubila z vso strastjo in močjo svojega srca; preveč, več kakor je bilo meni ljubó.

Ko sem se jaz prvikrat namerila nánj, napravil je Vinko náme kàj prijeten vtisek, kateri pa je, žál, dan za dnevom sam brisal iz mojega srca. Prišlo je takó daleč, da sem jela obžalovati svojo Ano in odtezati se, ko je prihajal. Umeti nisem mogla, zakaj je z máno takó prijazen, zakaj mene takó čudno gleda, meni dolgo in gorko roko stiska, ko ima Ano takó rad, kakor ji pravi in kaže. To mi ni bilo všeč zaradi Ane moje, katera je bila pač vredna popolne ljubezni pravega, poštenega možá.

Ona je opazila, da nisem njenemu zaročencu nič kàj prijazna in ko me je vprašala po vzrokih, dejala sem, da se mi zdí lehkomiseln in da se bojim, da bi je ne mogel takó osrečiti, kakor je vredna.

V ljubezni svoji je bila slepa ter je imela mojo sodbo za kapricijozno muho, Vinka svojega za možki ideal.

Nisem ji hotela očij bolje odpirati in kaliti njene sreče; slepila sem sámo sebe, češ: morda se tudi sama motim.

Ko sem dospela do hiše ugledal me je že Vinko in s svojo navadno gibčnostjo in udvornostjo šel mi naproti kličoč: »To je prav, da je tudi gospodičina Pavlina tukaj!« . . . »Kakó je, kakó, ljuba kmetica naša?« rekel je k meni se obrnivši z osladnim, gizdavim smehljajem.

Odgovorila sem mu s poluresnim, polušaljivim glasom: »No, saj vem, da Vi take poklone delate le zato, da bi kàj dobili iz te košárice; toda nič ne bode, nič, dokler ne opustite teh fraz! Kakó mikavno sadje, kàj ne? No, pa izberite si pod tem pogojem, da se poboljšate, kar se tiče poklonov.«

»Nič poklonov, gospodičina, kar je res, to je res; niste morebiti Vi« . . .

»No,« segla sem mu v besedo, »to je poboljšanje! Pokloni so Vam, kar nam vsakdanji kruh; brez teh ne morete živeti.«

Govorila sem to z nekoliko ostrim glasom, kar smo začutili vsi trije in na kar je Vinko kratko odgovoril:

»Odslej hočem molčati.«

Na to je jel govoriti z Ano, jaz pa sem se oprostila z izgovorom in odšla v hišo. Odšel je, ne da bi me iskal, kar mi je bilo ljubó; le Ani je naročil, naj me pozdravi.

»Védi, po kaj je prišel,« deje Ana. »Včeraj so došli slovanski gostje in tem na čast so sklenili Slovenci naši napraviti koncert, sevéda le toliko, kolikor se dá v takó kratkem času opraviti, godba, petje, govori,« pravila mi je Ana. »Prišel je tudi nas vabit, rekoč, da nas odvede k veselici. Ti greš tudi, kàj ne, Pavlinica moja?«

Ne da bi ji na to vprašanje odgovorila, dejala sem:

»Čuti se menda užaljenega! Ali veš, Ana, presédajo mi že taki govori. Naši gospodje so takó galantni, da je njih vsaka beseda poklon; drugi so pa taki, ki menèč, da se storé interesantne, tožijo o življenji in usodi in pikajo ženstvo — dasi so premladi, da bi imeli kàj izkušenj. Ne veš li kakó je bilo letos ob zadnji veselici? Prva si ti plesala z gospodičem, ki ti je življenje takó grenko risal in z lepimi besedami obiral ženstvo. Prišla si k meni in rekla: »Čudno, kakó govori!« Slučajno je za teboj plesal z menoj ter govoril ravno isto, prav takó filozofiral in Milka Poljakova je pravila uprav óne besede. Kdo vé, kolikim je takó tožil! Vidiš, to mene jezí, všeč so mi preprosti govori, idoči od srca, kar se zna, da je govorniku svojsko, a ne naučeno na pamet.«

Vsemu je Ana pritrdila, le Vinka svojega je hotela zagovarjati; toda jaz sem jo zavrnila, rekoč, da bi jaz morebiti tudi takó sodila, ko bila vánj zaljubljena kakor ona.

Med raznimi opravki je prišlo póludne in čas, da smo sedli h kosilu. Po obedu smo sedeli pred hišo in čakali pošte. — Vsak dan namreč je počival profesor Solnce v velikem naslanjači pred hišo in Ana mu je brala novine. Oče je imel Ano nenavadno rad. Beróč kàj iz novin, največ politične reči, katere so bolehnega možá še vedno veselile, ustavila se je Ana hipoma, odložila časnike, obrnila svoje oči v ljubega roditelja in otročje vprašala:

»Ali zakaj morajo biti taki ljudje na svetu, zakaj veden prepir in nemir, ko bi vender lahko vsi mirno živeli, ko bi drug drugemu pripoznal pravico, katera mu gre po božjem in svetnem zakonu?«

Tedaj pa je oče s koščeno svojo roko objel hčerko, pritisnil ustna na njé obile, kostanjeve lase ter stal takó več trenutkov in

opazovalec bi bil ugledal, kakó se mu v očesi sveti solza. Potem pa je dvignil glavo rekoč: »To je ravno, drug drugemu neče skazati pravice, drug hoče družega nadvladati.«

Onega dné smo bili vsi veseli. Čas je potekel, ne da bi opazili, da se je dan poznega poletja nagnil. Po prigovarjanji gospé Solnčeve sem se tudi jaz odločila za zvečer h koncertu.

O polu sedmih sva bili že pripravljene in da bi čakanje ne bilo predolgočasno, stopila je Ana h klavirju. Prebirajoč nekaj časa po tipkah, začela je igrati lepo Kocijančičevo »Slovó«. Takó je nisem še slišala. Zdelo se je, da tipka za tipko izraža poznate Stritarjeve besede, katere narekuje žalostno srce:

»Še enkrat ljubezen piti
Iz očij, iz ust mi daj;
Daj v slovó se poljubiti,
Bog vé, al' te bom še kdaj?«

Stopim na vrata, toda Ana ni se dala motiti. Pri besedah: »Še enkrat ljubezen piti iz očij, iz ust mi daj,« vlile sta se dve debeli solzi po zažarelem lici in glas na klavirji je umrl z besedami: »Bog vé, al' te bom še kdaj?« in ko je hotela drugikrat glasneje ponoviti zadnje besede, pride Vinko v sobo, kjer sem bila jaz, in poklonivši se meni, steče k Ani ter jo strastno náse pritisne, kliče: »Duša moja, zdaj se mi je res zdelo, da moram odpotovati in da mi igraš še v zadnje slovó; s kakim čutom si to igrala! Jaz se nisem prišel poslavljat, ampak prišel sem šele póte!«

»Oh, ti si,« rekla je Ana, osvobodivša se na lahko Vinkovega objema; če »Slovó« igram, mislim na ločitev; če ne na svojo, pa na koga družega, in viděč té v srce sezajoče besede, žali me, ker vem, kakó mora biti to strašno.«

Meni je pa pesem nenavadno segla v srce, najrajša bi bila zbežala v svojo sobo in ostala domá. Tudi Ana je bila vidno ganena, le Vinko se je šalil.

Nekaj trenutkov smo bili na poti. Vinko in Ana sta se glasno razgovarjala, jaz pa sem z Anino materjo molcé korakala za njima. Pretrgala sem molk s kako malo opazko o lepi mésečni noči, o mirnem morji in o krasnem razgledu na razsvetljeni Trst; a videča, da gospó Solnčevo mučijo druge skrbí, umolknila sem še jaz.

Pri veselici se je vsem razvezal jezik, hvaleč in grajajoč to in óno, pri banketu pa je bilo veselje splošno. Okoli dveh smo se razšli. Stopivši na mestni tlak, mignil je Vinko mimogredočemu praznemu vozu in v hipu je ta zdričal z nami po lepi poti proti dômu. Vsi smo

molčali, vsak se je bavil le s svojimi mislimi. Ko izstopimo in krenemo proti hiši, ni bilo malo naše začudenje, videč z raznih oken svetlobo. Pogledali smo se pomembno vsi in gospá Solnčeva je obleдела sluteč nesrečo. Ni se motila.

Ko potrkamo po vélikih dverih, pride »tетка« z nagubančenim čelom, ki je kazalo, kakó se revica premaguje, da bi, kolikor možno, prikrila bridko resnico. Kmalu nam je bilo vse jasno.

Profesor Solnce, ki je na skrbno ženino opominjevanje, naj bi šel v sobo, predno odidemo, odgovoril, da mu je zunaj kàj prijetno v lepem, poletnem večeru; ostal je pred hišo, dokler se ni popolnoma zmračilo. Šele ko je mesec preplul dober kos poti, poklical je profesor svojo staro Uršo, da bi mu svetila po stopnicah.

Hotela ga je pridrževati ter mu pomagati kakor po navadi do sobe, toda on je ugovorjal, češ: da se danes čuti nenavadno dobro in da ji to pokaže, hoče iti sam za njó po stopnicah. Šla je tedaj z lučjo naprej, profesor počasi za njó.

Ko je že bila pri sobnih vratih in je že držala za kljuko — ozre se vsa preplašena nazaj, od koder je slišala močen ropot in glasen vzklik. Ker se je močno stresla, pritisnila je z roko na kljuko, vrata so se nagloma odprla in pri tem ugasnila luč, katero je držala v rokah. — Vsa prestrašena je jela torej klicati tetko, katera je, bila takoj z drugo lučjo pri rokah. S trepetom ozrši se na stopnice, ugledali sta profesorja Solnca ležečega na tleh. S pomočjo gospodarja sosedne hiše spravili sta nesrečneža v posteljo, kjer se mu je za silo obezala rana na glavi.

Ko smo mi prišli, dobili smo že tam zdravnika. Pri odhodu sem ga vprašala, naj mi pové, ali je kàj upanja, in odgovoril je z ramami odmignivši: »Nič ne bode!«

In res je bilo takó. Druzega opóludne je bojeval blagi mož zadnji boj s smrtjo ter zaspal, izgovorivši še poslednjikrat ime ljubljene svoje Ane . . .

Nekaj tednov pozneje sva sedeli z Ano pred hišo. Bila je nedelja. Manjkalo ni hrupa in šuma veselih ljudij, ki so se izprehajali, ali vozili v Barkovlje. Drdranje kočij, zvižeg parobrodov, ki je ljudstvo vozil v Miramare, ropot železne ceste, petje in godba beračev — to je bilo vse vprek.

Vender medve nisva imeli očij in ušes za vse to. Tožna je bila Ana, tožna sem bila jaz. Molčé sva sedeli druga póleg druge, saj je bil žalostni dan slovésa.

Ana se je s svojo materjo odločila zopet na Kranjsko, kjer je dobila službo učiteljice v mali gorenjski vasi.

Penzija uboge vdove Solnčeve je bila premala, zatorej je morala Ana misliti na svoj zaslužek.

Druzega dné sta hoteli odpotovati. Pogovarjali sva se, kakó si bodeva pridno dopisovali, kakó bode druga vedno mislila na drugo; takó sva si lajšali grenko ločenje.

Ana je bila silno pobita; kaj bi ne bila? Pustila bode tu svojega ljubega zaročenca! Ona bode tam sama v mali, pogorski vasi, on pa tu, v velikem bogatem mestu, obkrožen s prijatelji in znanci. Bode li mislil nánjo?

Govorili sva pa največ o njenem poklici in v deklíškem svojem oduševljenji razpravljali, kakó važen bode ta njen posel; kakó je ona srečna, ker bode mogla kaj storiti za svoje rojake in za ves národ; v nežna, mlada srca bode sejala kalí vsega dobrega, ljubezen do domovine in do vsega človeštva. Večinoma je Ana molčé pritrjevala — njene misli so bile nocoj drugód.

Sredi nad morjem se je prikazal mesečev rožiček in zvezde so se jele prižigati druga za drugo. Vse je bilo že za pot pripravljeno in ko je malo potem prišel voz, pozdravljala je Ana z rosnim očesom še zadnjikrat lépo, mirno morje, na njem zibajoče se čolne, prijazno hišico in tam v polukrogu ob morji ležeči, lepó razsvetljeni, bogati Trst.

Na kolodvoru je čakal Vinko. Bil je takó potrť, takó je vzdihoval in tožil, da sem se jela kesati, ker sem ga takó hudó sodila.

Še malo — in pozvonilo je drugič. Spremila sva ženski do kupeja, v kateri je Ana obupno séla in se komaj premagovala. Midva sva jo še zadnjič pozdravljala, a takoj se je jela pomikati dolga vrsta železnih vóz. V malo trenutkih je izginil vlak najinim očem.

(Konec prihodnjič.)

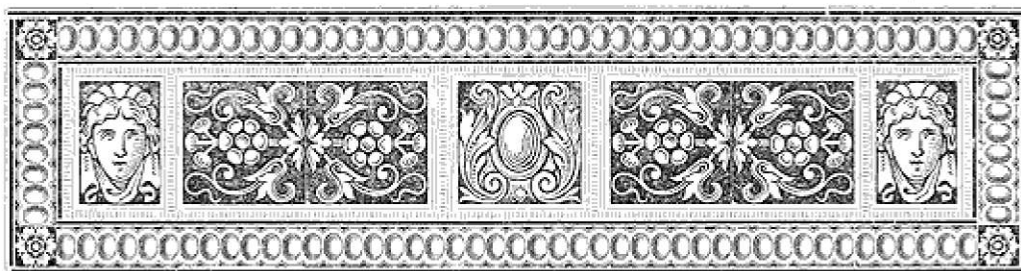
Sèn.

Droč zimska kósme snežne siplje
S studéno rokó,
Vse mirno, le srcé utriplje
Mi v prsih glasnó.

O lepi sanja prešli dóbi
Brez toge, jadú,
O cvétu, ki v preranem gróbi
Dobil je mirá.

Fr. Gestrin.

Moja prijateljca.

Spisala Máríca.

(Konec.)

Rmeno listje je jelo padati raz drevesa, nastopila je jesen. Nikdar nisem tožila o dolgem času in kakó neki? Dela sem imela vedno dovolj in v prostih urah sem čitala. A sedaj se mi ni nič kàj ljubilo. Če sem vzela delo, položila sem je kmalu iz rók in pričela misliti, ne vem kaj; če sem hotela brati, nisem mogla; čitala sem besede, a razumela nisem ničesar. Tedaj nejevoljna náse in na ves svet, pričela sem pregledovati in spravljati najljubši zaklad svoj — knjige, ali tudi to ni šlo; napósled sem jela leno posédati zdaj tu, zdaj tam, in čutila sem nekaj, kar se mi zdi, da svet imenuje dolg čas.

Jezila sem se na vreme, kar se druge jeseni ni zgodilo; še vesela sem bila, da me táko vreme ni vabilo na plano. Ali takrat je bilo drugače.

Družno z Ano sva prebiralí vse, kar se nama je zdelo lepó in primerno. Kadar je došlo kàj slovenskega, tedaj sva takoj pustili še takó zanimivo nemško ali italijansko knjigo in se trgali za slovensko. In kakó sva potem sodili! Nič ni ušlo najini sodbi. Večkrat sva potem, smejé se, rekali: »Kritikovati je nama pač lahko!«

Sedaj torej, ko naju je usoda razdružila, spominjala sem se pre-dobro prešlih dnij, katere sva preživeli v blaženi brezskrbi. Slika za sliko mi stopa iz prešlosti pred oči, spomin za spominom se mi podí po glavi in zavest, da je minila ta srečna dóba, polni mi srce s pretožnimi čustvi. Namesto Ane svoje dobivam redno nje pisma, ali kakšna pisma! Žalostna, silno žalostna.

Mesec dnij je šele, kar je odpotovala, in omenila mi je že v zadnjem listu, da se čuti bolno, ker je tam zrak zánjo preoster in da je sedaj, ko je v Trstu še primeroma gorko, tam neprenosen mraz.

Minili so božični prazniki in nastopil je predpust, katerega se veselí marsikdo. Tržaški Slovenci so se skazali v tem veselem času. Vsako društvo je imelo záse koncert, igre in ples. Na oglíh, kjer si vajen le laškim oznanilom, bili so čestokrat slovenski napisi in vabila.

Pri več koncertih sva se srečala z Vinkom; sodeloval je in tekal semtertjá kričé: »Vse za národ!« Po »besedi« pa je navadno prišel k nam, sél z nami k jedni mizi, kjer se je on vidno zabaval, jaz malo da ne — zehala! Le kadar sva govor obrnila na Ano, kar sem večkrat izkušala, tedaj sem bila zadovoljna. Vpraševala sem, kakó in kaj piše, upajoč veselejših novic; ali on mi je z nejevoljnim glasom odgovarjal: »Eh, kaj; tam vedno nekaj toži in vzdihuje.«

Temu človeku tedaj ti, Ana moja, zaupavaš najtajnejša in najsvetejša čustva svoja; temu človeku? Piši mu rajši, kakó se sedí za mizo v veseli družbi pri polnih kozarcih in napiva svojemu národu, a koristi — svojemu želodcu, tedaj bode njemu prav!

Kaj te je omamilo, da si mu pisala o Barlétu? Ali kaj to tebi očitam? Vinko je v tvojih očeh tvoj ideal, tvoje vse! Njemu ne smeš ničesar prikrivati.

Ko bi ti, duša moja, znala, kakó se je izrazil o tem! Za ves svet bi tebi ne povedala, za ves svet ne, da je meni, prijateljici tvoji, rekel: »Zakaj ga ne vzame?«

In ti si njemu takó nežno pisala, takó lepó! Spominjam se še, kakó :

»Blizu šole je lepa, velika, gosposka hiša. Dolgo nisem znala, kdo je tu gospodar, ker me to tudi ni zanimalo. Ko sem se nekega dné vračala z malega izprehoda ter krenila že po poti navzgor proti šoli, srečam na cesti velik voz sená z dvema voloma, ki v sneženem tiru nista mogla dalje. Ozka pot je bila popolnoma zaprta. Stala sem torej in čakala odrešenja. Ko takó stojim in trepetam od mraza, stopi k meni gosposko oblečen mož in me nagovori. Začujena ne vem, kaj sem mu odgovorila; on pa je skočil naprej in mi velel, naj malo potrpi, da je takoj gotovo. Šel je proti grádu in kmalu potem so speljali voz do lépe, gosposke hiše.

Gospodar, sodila sem, da bode ta, vrnil se je k meni in se mi predstavil. To je graščák — Barlé.

Od tega dné je vidno pazil na vsak moj korak, ali jaz sem se ga ogibala in če bi tudi tvoje podobe, ljubljeni Vinko moj, ne nosila v srci svojem, ta bi mi ne bil nikdar ljub, ker se mi zdi, da je politični naš nasprotnik.«

Pisala je Ana še več in vse takó lepó, takó nežno, toda on? Kakó in kaj ji je on pisal, ni mi znano, dovolj mi je, kakó mi je rekel.

Predpust se je bližal koncu in več veselih ur sem preživela v tem času.

Ana mi je redno dopisovala in že v dveh zadnjih listih me povpraševala, če Vinka kaj vidim in kakó mu je, ker ji nič ne piše. »Da le ni bolán,« pisala je na zadnje.

In ni bil bolán. Pustno soboto je bil velik ples tržaškega »Sokola«, katerega sem se udeležila. Že pri vstopu me je sicer neprijetno dirnilo, ko se mi je Vinko približal z navadno svojo udvornostjo in me spremil v sobano. Prosil me je prve četvorke, ali ker sem to obljubila že dan pred plesom, ostala mu je druga. Smelo trdim, da sem pa nestrpno čakala prilike, ko mi bode možno vprašati ga, zakaj ne piše Ani.

Orkester je dal na znanje četvorko in Vinko ni zamudil priti póme.

Po navadnih vprašanjih in navadnih frazah njegovih sem dejala takó:

»Včeraj sem dobila Anin list, v katerem povprašuje po Vas, ker ji nič ne pišete; ne vem, kaj naj ji odgovorim — bolní vender le niste, kaj?« —

»Da Vam odkritosrčno povem,« rekel je Vinko, »jaz ji ne morem pisati. Siliti in hliniti bi se moral, česar pa jaz ne znam.« Pri teh besedah sem zmajala z glavo neverjetno in ko je Vinko to zapazil, nadaljeval je:

»Le verjemite mi, gospodičina, imel sem jo rad — dokler nisem spoznal Vas, a potem ne več, gospodičina, ne več in tega mi ne more nihče šteti v greh, če sem ljubil vijolico, dokler nisem spoznal — rože. Sedaj, gospodičina, imate moje srce v oblasti le Vi, in če me Ana ljubi, želela bode sama sreče moje, ker jaz, gospodičina, le Vas ljubim, strastno ljubim« . . .

»Jaz pa Vas in početje Vaše naravnost zaničujem,« odgovorila sem hlastno.

Mirno sem poslušala ves njegov zoperni govor, toda čimdalje bolj mi je silila kri v glavo, da se nisem mogla več vzdrževati.

»Zaničujem ravnanje Vaše, gospod Vinko, in bila bi lahko razžaljena, ko bi mi besede Vaše govoril kdo drug. Da bi jaz mogla rada imeti možá, katerega ljubi prijateljica moja in kateri je nji obljubil zvestobo! Bila bi potem najbolj pomilovanja vredno bitje! In če bi ga tudi ljubila, rajši bi prej umrla od ljubezni, nego storila kaj takega. Slábo ste me sodili, ako ste me sodili po sebi, gospod Vinko,« rekla sem z zaničljivim in razžaljenim glasom, »vender o tem zadnja moja beseda!«

Za ta večer mi je bilo dovolj. Podlost tega samohvalja polnega človeka mi je ukrala vso dobro voljo, katere je treba v veseli družbi. Poslovala sem se, prosèč roditelje, da bi odšli, izgovarjaje se, da mi ni dobro.

Dolgo nisem mogla zaspati, obračala sem se zdaj na desno, zdaj na levo in vroča glava me je pekla na mehkem vzglavju.

Kaj naj pišem Ani? Da ga pozabi, ker je ni bil nikdar vreden, in jo s tem tolažiti? Uboga tolažba! Povedati ji nocojšnji dogodek? Poznala sem moč, s katero je ona ljubila Vinka; poznala prečuteče njeno srce ter védela, da bi ji to bil udarec. Kaj mi je ostajalo? Prikrivati resnico in jo varati s praznimi upi? Nikakor!

Napósled sem vender sklenila ne pisati ji, dokler me ona ne opomni z listom.

Ni mi bilo treba dolgo čakati. Ne vidèč o pravem času mojega pisma, pisala mi je Ana takoj, svarèč me, da sem je pozabila v krogu veselih ljudij in srečnih dnij. »V tem, ko se ti zabavaš, sukajoč se po gladkih parketih, leží tvoja uboga, zapuščena Ana že peti dan v postelji,« pisala je med drugim.

Nisem je smela pustiti delj časa v negotovosti. Pisala sem ji, dasi težko, sama ne vedòč, kakó naj se izrazim, da ne bode pretežko délo njenemu ne trdnemu zdravju.

Četudi sem ji pisala z vso mogočo paznostjo, razumela je vse, in list je nánjo napravil mogočen vtisek. Odgovorila mi je povse mirno, kar me je jako osupnilo in tudi — ustrašilo. Da bi divjala in razsajala, mislila sem si, bila bi prej zdrava; a ta udanost, ta mir, ki veje iz lista, to je mir in udanost potrtega srca, potrte duše. Beróci te vrstice zdelo se mi je, da prebiram Anino neusmiljeno usodo, in rosila sem list s solzámi.

Izdatno se je že dan zdaljšal in upali smo, da bode dolge, ostre zime kmalu konec, ker so se že bližali velikonôčni prazniki.

Bilo je res postno vreme: oblačno in dež, takó se je vrstilo dan za dnevom. V vsem času sem malo hodila z dóma in nikamor zahajala, razven nekolikokrat obiskala Milko Poljakovo, nekdanjo svojo součenko.

Brala sem, igrala, delala in pisala Ani svoji ter jo tolažila, pišòč ji večkrat list poln šal, spominov na dogodke, ki so nekdanj provzročili toliko smeha, upajoč, da jo s tem razvedrím.

Po dolgem času je bil zopet krasen dan, v katerem se je zdela prerrojena vsa priroda in vse človeštvo. Bivša z Milko, spremljala me je ta do dóma. Pravila sem ji o Ani, kakó trpi, dasi večino trpljenja svojega modro prikriva.

»Ubožica!« vzkliknila je družica moja, »kaj pa bode, ko čuje zadnjo, neverjetno novico o Vinku?«

Pogledala sem jo prestrašena, ker jaz nisem Vinka po zadnjih dogodkih ni videla, niti ne čula o njem.

»Prešli teden sem bila v gledališči«, pravila je Milka. »Kramoljali smo pred začetkom z znanci; kar se vrata naše lože odpró in slišim prav glasen »Pardon«! Ozrem se in vidim Vinka, ki je odhajal. Ne vem, ali je izgrešil svojo ložo, ali je koga iskal. Najbrž pa je zamenil številko, ker sem ga takoj videla v sosedni loži. Bil je tam z mlado deklico in njenimi roditelji. Preveč me je zanimala opera, da bi bila mogla paziti na kaj družega. Ko smo pri odhodu stopali za Vinkom in njegovo družbo, slišala sem nehoté, kakó je Vinko vprašal mlado damo: »Come ti piaceva?« Na kar je ona odgovorila: »Benissimo«.

Kakor se mi zdi, ni me prej opazil. Sedaj, ko se je ustavil in dami svoji popravljal dragoceni ‚sortù‘, ugleдал me je ter pozdravil, predstavljajoč gospodičino kot svojo zaročnico in njene roditelje. Dasi se mi je takoj kaj takega dozdevalo, vendar sem osupnila, ko sem to čula iz njegovih ust. Slišala sem, da je ta bogata Italijanka in čudim se le, kakó je njen oče, zagrizen sovražnik Slovincem, obljubil jo uprav Slovincu.«

Ta Milkina izpóved me je presenetila, da sem ostala kakor okamenela. Torej to je njegovo kričanje: »Vse za národ!« Ali misli morda nánjo vplivati po Jurčičevih besedah, da »ženska postane navdušena Kitajka, ako je njen mož Kitajec?« Bogastvo, denar, ta, ta je privabil lehkomišljenega metuljčka na italijansko cvetko. . . .

Redno so mi dohajala pisma Anina. Okrevala je toli, da se je mogla pogreti na solnci, ali se izprehajati po vrtu. Odkar vstaja, obiskal jo je nekolikokrat Barlé.

Velikonóčni ponedeljek sem dobila naslednji list;

»Draga prijateljica moja!

Hvalo iskreno ti, Pavlina draga! Kakó lepó si mi znala prikrivati, kakó zmanjševati njegovo hudobijo z nežnimi izrazi! Pri vsem tem sem védela vse, strmi — a verjemi, sam mi je pisal! S tresočo roko sem odpirala list, s trepetajočim srcem sem razpravila elegantni popirček. »Ko bi venderle« drznilo se je upati nemirno srce . . . »ko bi venderle« . . .

Brala sem óne vrstice trikrat do konca. Nisem omedléla in nisem se jokala. Ta list se je pač drugače bral nego prvi njegov!

»Nemogoče je, gospodičina, da bi se naju usoda združila; preveč je zaprek, katerih Vam nečem in ne morem tu naštevati. Tolažite se in pozabite me, ako morete.

Vinko Oder.«

To je od besede do besede njegov list. Pavlina, Pavlina, oprosti, ker sem te čestokrat pitala s svojstvom pesimizma! Dasi starejša, gledala sem vendar svet skozi barvano steklo, ali ti si ga gledala in videla, kakeršen je v resnici. Se li spominaš, kakó sem večkrat zdušena pela: »Kakó je svet lep, oh, kakó je svet lep!« Sedaj me ne veseli več takó. Kakó li? Prej nisem znala za hudobnost svetá, mislila sem si ljudi dobre, plemenite, toda bridko sem se varala, izkušnja me je že dobro izučila.

Ali pa mi je smeti po jednom človeku soditi vse ljudi, smeti obsojati radi jednega jedinega ves človeški rod? Ne, ne smem in nečem. Usoda mi je pokazala, da niso vsi jednaki, dovedši mi na pot življenja možá v pravem pomenu besede, plemenitega, zrelega v mišljenji in dejanji brez ónega njegovega — ime mi ne more več iz peresa — divjega ognja, ali s pravim resničnim čutom in trdnim, neomajnim značajem, Spoštujem in imam ga rada kakor prijatelja, dasi časih sáma sebe ne razumevam. Njega družba mi takó ugaja in vendar se bojim trenutka, ko mu je priti; čutim, kakó mi pri vstopu njegovem šine kri v glavo in ko on govori, čutim se pred njim takó majhna in on nasproti meni takó vzvišeno bitje; z nekim svetim strahom poslušam korenite njegove govore v lepi slovenščini, katere sem mislila prej, da ne uméje. Ko pa odide, tedaj je pri meni takó prazno in jaz sem takó sáma, takó zapuščena!

Ves teden že poučujem, ker se mi je zdravje izdatno obrnilo na bolje, in večkrat iz šole gredoč srečavam gospoda Barléta, ki me izpremlja do doma. Ko bi ga poznala, ti, Pavlina! Prav takšen je, kakor si ti možá misliš in večkrat slikaš v domišljiji; prijazen in uljuden, brez poklonov in fraz; mehák kakor dete in vendar takó energičen!

Meni se zdi, da prav malo ž njim govorim, dasi ti je znano, da sem precèj radobesedna, ali proti njegovemu govoru se zdi vse moje takó — neumno! On pa zmerom trdi, da ga ti najini otročji dogodki, o katerih mu pripovedujem, zeló veselé, in o tebi govori že kakor o kaki stari znanki. —

Ko pa léže na zemljo mrak, ko je vse mirno, tedaj bedim jaz še dolgo v postelji in vstajajo mi v spominu nekdanji dnevi tam ob obali sinje Adrije. — Predolgo se že muđim; glej, da mi tudi ti kmalu pišeš dolgo, dolgo pismo in takó razvedriš

zvesto prijateljico svojo

Ano.«

Nekaj dnij pozneje sem dobila eleganten list, na tem:

»*Olga Oder, porojena Grignaschi,*

Vinko Oder.

Poročenca.»

Osupnila sem, ko mi Ana na moje pismo, v katerem sem ji poročala o Vinku in njega zaročbi, ni omenila Vinka; list mi je došel osem dnij pozneje in naznanjal:

»Pavlina draga!

Pavlina, Pavlina, kaj si mi pisala! Saj ni res, saj ne more biti res, da bi to bili znaki nove in jedino prave ljubezni, kakor mi pišeš. Mene je sram pred njim, Pavlina, odkar si mi pisala ti — list je on prebral — čuj kakó!

Nekega dné sem govorila o tebi, da znaš v pismih pisati takó, da se človeku zdi, kakor bi s teboj govoril. »Rad bi bral kakšen list te Vaše Pavline,« rekel je on na to. — »No«, dejala sem, »čakajte, prvo pismo, ki Vam je lahko pokažem, (da ne bode kake tvoje skrivnosti, menila sem), dala Vam bodem brati.«

Baš tega dné dobim usodepolni list. Prebravši pismo denem je v svojega Prešérna, vzamem knjigo s seboj in se grem izprehajat po polji. Ko tam počasi korakam, pride prédme gospod Barlé. Kakor bi to bilo čisto umevno, nisva se vprašala ni kakó, ni od kod, ampak bila sva kmalu v živem pogovoru. Vračajoč se, opazil je Barlé knjigo mojo in se mi uljudno ponudil, da jo hoče nositi. Rada sem mu jo dala — Pavlina, na tvoj list pa nisem več mislila. Govorila sva in govorila dalje, da jaz nisem védela, kdaj sva že stala pred mojim domom. Poslovila sva se — ali knjiga in list tvoj — bila sta pozabljena! Ni on, ni jaz, žal, nisva se domislila Prešérna; šele na večer sem se jaz domislila in tedaj, Pavlina, tedaj nisem védela, kaj bi storila. In pismo je bilo brez zavitka!

Druzega dné po šoli zjutraj me obišče gospod Barlé. Rdeča v lice sem mu šla naproti; toda on se je smehljal ter rekel: »Obljubo Vašo, gospodičina, izpolnila je usoda sama brez Vaše volje! Res, prav lepó piše prijateljica Vaša, takó moško slóve vse!«

Ko je videl zadrego mojo, prijel me je prijazno za roko in mi takó govoril: »Oprostite, gospodičina, nikakor bi ne bil bral lista, ki ni bil namenjen meni; a že obljava Vaša, da mi je daste kdàj brati, gnala me je k temu in pa, kakor je bilo pismo spravljeno brez zavitka, videl sem na več krajih svoje ime. Kdo bi se bil mogel ustavljati? O prijateljčinih skrivnostih ni bilo besede, le Vam lépo število

dobrih nauk in tudi o meni je bilo pisanega dosti. Ali ste zato hudi, gospodičina?»

»Nisem«, odgovorila sem, vendar ne vém, me je li slišal. V tem je prišla mati moja in me takó rešila iz zadrege; z Barlétom nisem več ostala sama.

Ti si pa, Pavlina, poredna, prav poredna, ker ni ti bilo treba pisati tistega usodopolnega stavka!

»Če ti ne veš, povém ti jaz, da ti »nova ljubezen venec spleta«, in v svesti sem si, da ti ljubiš gospoda Barléta s pravo, stalno, večno ljubeznijo; ta trepèt, ta rdečica so le znaki ljubezni tvoje, dasi sama ne véš.« In ta stavek je bral on, oh, on!

Pozdravlja in poljublja te

prijateljica tvoja

Ana.«

Nisem še odposlala svojega odgovora in nisem se še pri Ani oprostila, ko mi pride nepričakovano njen list. Naglo sem ga odprla, ker sem védela, da mora biti kaj posebnega, in res veselo so me presenétile Anine naslednje vrste:

»Preljuba!

Zdi se mi, da so vse to le sanje, lepe sanje in bojim se vedno, da bi se prehitro ne vzbudila. Čuj, Pavlina, in čudi se!

Zopet je prišlo tvoje pismo na vrsto. Sedela sem sama doma in šivala. Vtopljena sem bila v resne misli in večkrat mi je delo padlo iz rók. V tem potrka nekdo na vrata, spoznala sem takoj, kdo — skočim kvišku, odprem in v sobo stopi gospod Barlé. Prinesel mi je bil, kakor večkrat, časopisov. Čudno se mi je zdelo, da ni hotel govor teči kakor navadno. Ne sebi, ampak gospodu Barlétu sem se čudila, da mu marsikatera beseda ni hotela raz ustna. Po daljšem molku me zdajci vpraša: »Veste kje, pri kateri Prešérnovi pesmi sem óni dan dobil list?«

»Ne vem«, odgovorila sem mu. Segel je po Prešérna, odprl ga in pokazal na besede, katere sem, ne vem kdaj podčrtala, in rekel: »Tu-le«!

V trenutku sem prebrala znane mi vrstice:

»Ti si življenja moj'ga magistrale . . .
Srcé mi je postalo vrt in njiva,
Kjer seje zdaj ljubezen elegije.«

Prosil me je potem, naj preberem ves sonet glasno, ker trdi, da berem jako dobro in s čutom,

Brala sem, in kaj bi ti dalje pripovedovala?

Ne vem, kakó in kdaj, slonela sem že na širokih njegovih prsih in glej, ta mož, na videz takó osoren, imel je od veselja solzne oči, ko me je náse pritisnil in rekel: »Moje vse!«

Kakó sem srečna, Pavlina moja! Upam, da me ne bodeš obsojala in imenovala nestalno radi tega koraka! Jaz ga ljubim, ker vidim v njem nenavadnega možá, v njem nekaj višjega!

Tudi jaz moram biti taka, da bodem vedno bolj ugajala njemu. Srčno te pozdravlja

zvesta tvoja

Ana.«

Svoje sreče bi se ne mogla bolj veseliti, kakor sem se sreče ljube svoje Ane. Čestitala sem ji od vsega srca, v duhu sem pa tudi čestitala njemu, saj sem védela, kakšno devo je dobil.

Ana je popolnoma ozdravela, kar mi je svedočila slika, katero mi je takrat poslala.

Dobro leto po srečnem dnevi, o katerem mi je pisala Ana v zadnjem listu, védel je graščák Barlé Ano k oltarju. Obiskala sta me takoj potem in nisem se mogla dovolj načuditi, kakó se je Ana izpremenila. Na njen obraz je legla resnoba, ne da bi škodila njenemu čaru, ali dajala ji je neko dostojanstvo. Iz prej le šibke deve, razvila in razcvela se je Ana takó, da je bila sedaj, kakor v cvetu življenja, takó tudi v cvetji lepote. Le ko sem pogledala v njene mile oči, tedaj je bila vsa moja Ana od nekdam; ne sanjáva kakor nekdam, ampak v resnici — srečna Ana.

Od tedaj je nisem videla. Pisala mi je, ali ne takó pogostoma kakor prej — saj je imela družega opravila dovolj! Ne da bi me bila pozabila, Bog varuj, le veliko gospodinjstvo ji je dajalo preveč dela, pri katerem pa ji je rada pomagala mati njena.

In sedaj ima tudi že Stano svojo in svojega Milana in njo in njega in njiju otroka bodem sedaj v kratkem videla, v kratkem imela tu!

Samó jedenkrat, v jednom pismu me je Ana vprašala, če Vinka kaj vidim ali čujem o njem. Odgovorila sem ji, da ga ni več v národna društva in da sem le mimogredé jedenkrat čula, da je bilo bogastvo tasta njegovega le navidezno, da je imel res več posestev, ali dolgovi so bili še večji.

Ko je petnajstokrat priplulo solnce na nebó, prišli so Barlétovi. Sedaj so se pričeli lepi dnevi záme pri moji Ani, pri kateri sem bila, kadar mi je dopuščal čas.

Veseljje je bilo gledati lépo, mlado ženo in pa šele njena dva mlada otroka! Stana pa Milan! Trdili so, da je Stana ves oče, Milan pa vsa mati, jaz sem pa rekla, da sta še premajhna, da bi se moglo že poznati. Pri delu je Ana večkrat pela národne pesmi, ker je trdila, da si takó otroci najlože zapomnijo, ko jih nihče ne sili, dasi počasneje in začetkoma besede le na pol. Ko sva z Ano sedeli in se je Stana igrala kraj Ane, tedaj sva se delali, da je ne vidiva, in igraje se je pela:

»Po jezeru bliz' Triglava
Čolnič plava semtertjà«.

Milanček je bil takó priden, da, ko me je videl prihajati, tekkel je k materi svoji, kličóč: »Ična lina, ična lina!« In če sem mu prinesla lepega konjiča, ali voziček in ga je mati vprašala: »Kakó porečeš gospodičini?« tedaj je mali ljubljeneec kričal po desetkrat, »vala, vala« in zibajoč se tekkel po sobi in poskušal konjička in voziček.

Na dan godú mojega so bili Barlétovi pri nas. Po obedu sva spravili z Ano otroka k popoldánskemu počitku. Barlé je z mojim očetom rešetal politična vprašanja, medve z Ano pa sva se šli malo izprehajat po sénčni poti, Tržačanom kàj priljubljeni. Nisva mogli dolgo hoditi, bilo je presoparno. Sedli sva na klop pod košat hrast, kjer je drevored šel v ovinek, da se je videlo gori in doli. Že so jeli prihajati meščani na izprehod. Nisva se menili zánje, ko se nama približa siromaško oblečen človek, ki je nosil nekaj pokrovu velike škatlje podobnega. Videti je bilo na prvi mah, da mož ni bil trezen, kajti nogi sta se mu zapléтали.

»Kupita si sreče za samó jeden krajcar, gospi!« rekel je s hripavim glasom. Začujena me Ana pogleda in vpraša: »Kaj je to?« Povem ji, da so prazni orehi in v teh tri številke, katere naj bi stavil v loterijo, kdor si kupi to orehovo lupino in takó dobil terno. Ob lupini pa je ovit srebrn popir.

»In to hočeš kupiti!« čudila se je Ana, vidèč me, da sem segla v žep.

»Kaj še!« odgovorim ji, »revež se mi zdi prepotreben, dam mu milodar.«

V tem pa je tuji mož odložil svoje blagó na bližnji zidič, segel v raztrgan žep, iz katerega je privlekel umazano in razcapano ruto, in si obrisal pót. Z ruto pa je še privlekel nekaj, kar je moglo nekdam biti novčarka, a zdaj je bilo težko ugeniti, kaj je.

Pripogne se, pobere s tál in pravi: »Vidita, gospi, to je tudi vèzla gospodičina, lepa kakor vedvé«, in v tem se mu je noga za-

plela, izgubil je ravnotežje in se nagnil bolj na Anino stran takó, da se je ta s strahom odmeknila in zajedno vzkliknila z zamolklím glasom: »Oh!« krepko me zgrabila za roko in rekla: »Idiva!«

Mislila sem, da se se je zbala ubogega prodajalca, ki se je naslonil na zidec, ko je videl, da ga nečejo noge držati; pogledala sem ga pazljiveje in v tem vidím na tísti stari capí vézenje, ki je bilo pa blede in umazano, da ni bilo več znati barv. Vender zdelo se mi je vse to znano in vidèč še nekđaj z zlatom vézeno črko »V«, ali zdaj umazano, kakor vse drugo — pogledam brzo mršavega capina in spoznam — Vinka!

Ana je vse to opazila prej nego jaz. Naglo je še ona segla v žep in mu dala, kar je imela pri sebi, na kar jo je on začujeno pogledal za nenavadni dar.

Hitro sva odšli; Ana ni mogla izpregovoriti besede. Meni pa je stopila pred oči nekdanja visoka, ravna rast in ta sedaj sključena postava Vinkova; njegove nekđaj črne oči, polne čarobnega ognja, sedaj pa motne in rdče zalite, kar je prejasno pričalo, da je nesrečnik izgubljen — pijanec.

Ni na poti, ni domá nisem hotela omeniti čudnega srečanja, ker je tudi Ana molčala.

Ko smo bili po večerji samí, oklenila se je Ana svojega možá in mu razodela grozno srečanje. Molčé jo je poslušal, potem pa jo stisnil k sebi in rekel: »In da bi óni ne bil nekđaj takó ravnal, kakor je, ti bi ne bila zdaj moja« . . .

»In ne takó srečna!« pristavila je Ana.

Statistika članov „Matiče Slovenske“ póleg stanov.

Spisal Jos. Apih.

(Konec.)

IV. Javnih uradnikov (izvzemši učitelje, duhovnike in zdravnike) je bilo 1888. l. v »Matici« 193, = 11,43 % vseh matičnjakov; od 1883. l. jih je priraslo 38, = 24,5 %, torej na leto po celih 4,9 %, takó da prihajajo, kar se tiče absolutnega narastanja, takoj za duhovniki; ali gledé na relativno napredovanje zavzemajo javni uradniki prvo mesto; kajti 1883. l. jih je bilo 10,21 % vseh matičnjakov in so do 1888. l. napredovali za 1,22 %.